

**Koncept
ŠKOLSKÉ INKLUZIVNÍ KONCEPCE
STŘEDOČESKÉHO KRAJE
2018–2019**

Říjen 2019

Obsah

1	ÚVOD	4
2	STŘEDOČESKÝ KRAJ	5
2.1	Cíle a priority společného vzdělávání	5
2.2	Charakteristika školství	6
2.3	Poradenská zařízení	16
2.4	Domovy mládeže	21
2.5	Školní družiny a kluby	21
2.6	Střediska volného času	22
2.7	Zařízení školního stravování	23
3	NOVÉ POJETÍ VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ, ŽÁKŮ A STUDENTŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	24
3.1	Problematika společného vzdělávání po novelizaci § 16 zákona č. 561/2004Sb. z pohledu hodnocení České školní inspekce	26
3.2	Zjištěné problémy v rámci inkluze z hlediska Krajského akčního plánu	29
3.3	Zjištěné problémy v rámci inkluze z hlediska Místních akčních plánů	31
4	ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI.....	32
4.1	Závěry z jednání Pracovní skupiny pro rovné příležitosti	32
4.2	Příklady dobré praxe.....	33
4.2.1	Projekt Obědy do škol ve Středočeském kraji	33
4.2.2	Stipendijní program pro žáky vybraných oborů vzdělání ve Středočeském kraji...34	
4.2.3	Projekt Středočeské jízdné	36
4.3	SWOT analýza stavu inkluzivního vzdělávání ve Středočeském kraji	38
5	PRIORITY VHODNÉ PRO ROZVOJ SPOLEČNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	39

6	ÚKOLY.....	39
6.1	Podpora a spolupráce zapojených subjektů	39
6.2	Inkluzivní vzdělávání	42
6.3	Vysoce kvalifikovaní odborníci.....	43
6.4	Podpůrné systémy a mechanismy financování	46
6.5	Spolehlivá data	49
7	Seznam použitých zkratk	50
8	Zdroje.....	52
9	Seznam tabulek	54

1 ÚVOD

Školská inkluzivní koncepce Středočeského kraje byla vypracována Realizačním týmem projektu Krajský akční plán vzdělávání Středočeského kraje v prvním pololetí roku 2018 a dokončena během srpna roku 2019. Vychází z mnoha diskusí s řediteli škol všech stupňů, učiteli a poradenskými pracovníky, asistenty pedagoga, zpracovateli Místních akčních plánů (MAP) a dalšími aktéry ve vzdělávání. Její obsah byl konzultován v rámci e-mailové diskuse a webových stránek projektu se všemi aktéry vzdělávání zapojenými do tohoto projektu. Koncepce byla projednávána na všech schůzkách Pracovní skupiny pro rovné příležitosti. O koncepci jednaly opakovaně minitym pro inkluzivní vzdělávání a workshopy ředitelů škol. Koncepce byla projednávána i na Konferenci o inkluzi ve Středočeském kraji v dubnu 2018 a je zpracována podle Metodiky rovných příležitostí vydané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) v březnu roku 2018. Z těchto důvodů v červnu roku 2018 Regionální stálá konference schválila pouze koncept Školské inkluzivní koncepce kraje, který během následujícího roku Realizační tým upravil podle Metodiky rovných příležitostí. Při zpracovávání vycházel realizační tým ze souboru dat, který má k dispozici Odbor školství Krajského úřadu Středočeského kraje, především z výkonových výkazů, dále z dat poskytnutých NÚV, statistických dat MŠMT a z cílených jednání s řediteli škol. Ke spolupráci byl osloven i Odbor dopravy a Odbor řízení dotačních programů Krajského úřadu Středočeského kraje v oblasti projektů „Obědy do škol“ a „Doprava do škol“. Před dokončením textu koncepce nebyly k dispozici zpracované materiály podle metodiky pro rovné příležitosti z místních akčních plánů, proto oblast mateřských a základních škol je v materiálu zahrnuta pouze okrajově.

Na základě výše popsaného a neustále se prohlubující a řediteli škol deklarované administrativní náročnosti řízení škol a projektů realizační tým nepřistoupil k rozesílání dotazníků na jednotlivé školy, které by zjišťovaly data požadovaná metodikou pro rovné příležitosti – především v oblasti finanční náročnosti jednotlivých škol a míry absence. Přesto shromážděná data a údaje tvoří relevantní základnu pro další uvažování o problematice inkluze a rovných příležitostí a stanovení konkrétních cílů a úkolů.

VIZE

Kvalitní vzdělávání ve Středočeském kraji, které se rozvíjí v moderním, podnětném prostředí a zázemí, je motivační pro děti z mateřských škol, žáky, studenty i jejich rodiče. Spolupráce rodin s aktivními pedagogy v otevřených školách vede k příjemné atmosféře a vytváření podnětného prostředí vzájemné spolupráce. Školy vytvářejí motivační prostředí i pro žáky, kteří jsou ohroženi školním neúspěchem. Školy rozpoznávají a odstraňují překážky, které by mohly bránit jednotlivcům v dosažení jejich maximálního úspěchu a zároveň napomáhají, aby výsledky žáků byly minimálně ovlivněny okolnostmi, které nemohou změnit a jsou závislé výhradně na jejich úsilí. Školy jsou otevřenými místy, kam každé dítě, každý žák, student, pedagog, asistent a přítel školy chodí rád.

2 STŘEDOČESKÝ KRAJ

Středočeský kraj jako vyšší územně samosprávný celek byl vytvořen v roce 2000. Oproti ostatním krajům nemá krajské město a svojí rozlohou se řadí k největším krajům v České republice. Podle údajů Českého statistického úřadu dochází ve Středočeském kraji každoročně k nárůstu počtu obyvatel. Středočeský kraj patří počtem obyvatel na první místo mezi kraji v České republice. Vzhledem k dobré dopravní dostupnosti do hlavního města Prahy se do kraje přistěhovalo mnoho mladých rodin a mladých lidí, u kterých lze předpokládat, že zde budou chtít založit rodinu. Z demografického hlediska je proto velmi důležité naplánovat, přizpůsobit počet a následný chod škol v souladu s nárůstem obyvatelstva.

2.1 Cíle a priority společného vzdělávání

Cílem a prioritou Středočeského kraje v oblasti vzdělávání je ustanovit vzdělávací systém, který bude poskytovat všem jedincům v maximální možné míře rovné vzdělávací příležitosti. Tomuto ideálu se má vzdělávací politika Středočeského kraje co nejvíce přiblížit. Nejenom Středočeský kraj, ale celá Česká republika trpí vysokou mírou nerovností v přístupu ke vzdělávání. Již v útlém věku dochází k rozřazování jednotlivých žáků do různých typů tříd, popřípadě škol. Toto znevýhodnění se nejčastěji týká žáků s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sociálního znevýhodnění, žáků s OMJ, žáků s kulturně odlišného prostředí a žáků se zdravotním postižením.

2.2 Charakteristika školství

K 30. 9. 2017 byl Středočeský kraj zřizovatelem celkem 185 příspěvkových organizací. Jedná se o 106 středních škol (vyšší odborné školy, kterých bylo v kraji celkem 15, mají společné ředitelství se školami středními), 4 samostatné mateřské školy speciální, 32 základních škol zřízených podle § 16 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), v platném znění (dále jen školský zákon, nebo ŠZ), včetně 7 praktických škol, které měly s těmito školami společné ředitelství, 1 školní statek, 14 dětských domovů, 11 středisek volného času, 18 základních uměleckých škol, Pedagogicko-psychologickou poradnu Středočeského kraje, která má dvanáct odloučených pracovišť, a Vzdělávací institut Středočeského kraje – zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Soukromými subjekty, církvemi a obcemi bylo dle Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ve Středočeském kraji za školní rok 2017/2018 zřizováno 1193 škol a školských zařízení. V roce 2017/2018 zřizovaly obce 242 samostatných základních škol a 451 samostatných mateřských škol. Zbylé školy byly zřízeny jako společné subjekty mateřská a základní škola. Obce také zřizovaly 34 zařízení školního stravování a 12 středisek volného času. Celkem bylo v kraji 33 samostatných základních uměleckých škol a 3 základní školy umělecké spojené se základní školou. Církev zřizovaly celkem 11 škol, předškolních zařízení a dětský domov. Soukromým zřizovatelem byly zřizovány celkem 4 základní umělecké školy.

Školy mají za úkol nejen plnit funkce vzdělávací, ale zároveň rozpoznávat a odstraňovat překážky, které by mohly bránit jednotlivcům v dosažení jejich maximálního úspěchu a zároveň napomáhat tomu, aby výsledky žáků byly minimálně ovlivněny okolnostmi, které nemohou změnit, ale aby závisely výhradně na jejich úsilí.

Ve školním roce 2017/2018 navštěvuje předškolní zařízení 49 771 dětí. Tyto děti se vzdělávaly v 762 mateřských školách. Z tohoto počtu bylo 13 mateřských škol určeno pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. V těchto speciálních mateřských školách, které byly zřízeny samostatně, při základní škole, nebo při dětském domově se vzdělávalo 278 dětí.

V systému základního vzdělávání se ve školním roce 2017/2018 celkem vzdělávalo 120 393 žáků. V běžných třídách se vzdělávalo 117 431 žáků, ve speciálních třídách 2 962 žáků.

Níže uvedená tabulka reflektuje oborovou strukturu nabízenou ve středních školách zřizovaných Středočeským krajem.

Tabulka 1: Oborová struktura – skupiny příbuzných oborů vzdělání – středních škol zřizovaných Středočeským krajem (všechny formy vzdělávání) – počty žáků ve skupinách oborů vzdělání ve školním roce 2016/2017 a 2017/2018

Skupina oborů	Název skupiny příbuzných oborů	Žáci celkem 2016/2017	Žáci celkem 2017/2018
16	Ekologie a ochrana životního prostředí (4) *	126	113
18	Informatické obory (10)	830	852
23	Strojírenství a strojírenská výroba (30)	2 608	2 628
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (16)	1 808	1 831
28	Technická chemie a chemie silikátů (1)	11	7
29	Potravinářství a potravinářská chemie (18)	713	715
31	Textilní výroba a oděvnictví (1)	7	0
33	Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (13)	442	434
36	Stavebnictví, geodézie a kartografie (22)	1 123	1 053
37	Doprava a spoje (3)	108	96
39	Speciální a interdisciplinární obory (4)	511	524
41	Zemědělství a lesnictví (25)	1 878	1 837
43	Veterinářství a veterinární prevence (5)	290	357
53	Zdravotnictví (9)	905	1021
63	Ekonomika a administrativa (24)	2 164	2 105
64	Podnikání v oborech, odvětví (18)	641	615

65	Gastronomie, hotelnictví a turismus (25)	2 425	2 287
66	Obchod (19)	743	758
68	Právo, právní a veřejnosprávní činnost (9)	601	608
69	Osobní a provozní služby (7)	592	564
72	Publicistika, knihovnictví a informatika (1)	79	76
75	Pedagogika, učitelství a sociální péče (14)	971	935
78	Obecně odborná příprava (31)	1 600	1 593
79	Obecná příprava (29)	11 581	11 603
82	Umění a užité umění (3)	242	245
	Celkem v denní formě vzdělávání	32 999	32 857
21	Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství (1)	43	28
23	Strojírenství a strojírenská výroba (6)	76	39
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (3)	58	41
36	Stavebnictví, geodézie a kartografie (1)	7	7
41	Zemědělství a lesnictví (1)	5	0
53	Zdravotnictví (3)	148	153
64	Podnikání v oborech, odvětví (18)	689	522
68	Právo, právní a veřejnosprávní činnost (2)	72	34
75	Pedagogika, učitelství a sociální péče (3)	291	274
	Celkem v ostatních formách vzdělávání	1 389	1 098

Zdroj: ŠKS

*počet škol

Z výše uvedené tabulky je patrné, že ve většině skupin příbuzných oborů v posledních dvou letech nedochází k výraznému poklesu nebo vzrůstu, až na některé specifické obory. Například ve zdravotnických oborech došlo k mírnému nárůstu, naopak v oborech gastronomických dochází k výraznějšímu poklesu žáků.

Tabulka 2: Střední vzdělávání – počty žáků ve středních školách podle druhu vzdělávání a dosaženého vzdělání, všichni zřizovatelé

Kód dosaženého vzdělání	Název	2015/2016	2016/2017	2017/2018
C	Základní vzdělání	239	235	291
E	Nižší střední odborné vzdělání	1 408	1 444	1 321
H	Střední odborné vzdělání s výučním listem	7 480	7 264	7 397
J	Střední nebo střední odborné vzdělání bez maturity	35	35	45
K	Úplné střední všeobecné vzdělání	12 158	12 404	12 484
L	Úplné střední odborné vzdělání s vyučením i maturitou	2 772	2 607	2 554
M	Úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez vyučení)	13 412	13 304	13 225
Celkem v denní formě vzdělávání – počet studií		37 504	37 293	37 317
H	Střední odborné vzdělání s výučním listem	148	154	181
L	Úplné střední odborné vzdělání s vyučením i maturitou	1 310	1 115	852
M	Úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez vyučení)	1 075	1 288	1 085
Celkem v ostatních formách vzdělávání – počet studií		2 533	2 557	2 118

Zdroj: ŠKS

Z výše uvedené tabulky je patrné, že ve volbě typu vzdělávání a dosaženého vzdělání došlo k výrazným změnám v průběhu posledních tří let.

Tabulka 3: Další absolventi a osoby ukončivší střední vzdělávání jiným než standardním způsobem

Další absolventi a ukončivší vzdělávání – SŠ					
Školní rok 2015/2016		Školní rok 2016/2017		Školní rok 2017/2018	
Absolventi, kteří vykonali závěrečnou zkoušku později než 30.9.	Osoby, které ukončili studium bez zkoušky (pouze úspěšně ukončen poslední ročník)	Absolventi, kteří vykonali závěrečnou zkoušku později než 30.9.	Osoby, které ukončili studium bez zkoušky (pouze úspěšně ukončen poslední ročník)	Absolventi, kteří vykonali závěrečnou zkoušku později než 30.9.	Osoby, které ukončili studium bez zkoušky (pouze úspěšně ukončen poslední ročník)
249	1520	290	1451	361	1400

Zdroj: ŠKS

Z výše uvedené tabulky je patrný nárůst v oblasti žáků, kteří vykonali závěrečnou zkoušku později než 30.9., naopak v počtu žáků, kteří ukončili studium bez zkoušky dochází k postupnému poklesu.

Tabulka 4: Základní školy zřízené podle § 16 ŠZ (které se zaměřují na žáky se zvýšenou mírou podpory – bývalé základní školy praktické či zvláštní), jejichž zřizovatelem je Středočeský kraj, ke dni 30. 9. 2017

Název školy
Základní škola, Vlašim, Březinská 1702
Základní škola, Votice, Smetanova 153

Střední škola a Základní škola Beroun, příspěvková organizace
Základní škola Hořovice, příspěvková organizace
Základní škola, Žebrák, Hradní 67
Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola Ledce, příspěvková organizace
Základní škola Slaný, příspěvková organizace
Základní škola, Mateřská škola a Praktická škola Kolín, příspěvková organizace
Základní škola a Praktická škola, Český Brod, Žitomiřská 1359
Základní škola Kouřim, příspěvková organizace
Základní škola Pečky, příspěvková organizace
Základní škola a Praktická škola Kutná Hora, příspěvková organizace
Základní škola Čáslav, příspěvková organizace
Základní škola, Zruč nad Sázavou, Okružní 643
Základní škola a Praktická škola Neratovice, příspěvková organizace
Střední škola, Základní škola, Mateřská škola, Dětský domov a Speciálně pedagogické centrum Mladá Boleslav, příspěvková organizace
Základní škola Mladá Boleslav, příspěvková organizace
Základní škola Benátky nad Jizerou, příspěvková organizace
Základní škola, Mnichovo Hradiště, Švermova 380
Základní škola a Mateřská škola při Léčebně dr. L. Filipa, Poděbrady, nám. T. G. Masaryka 482
Speciální základní škola Poděbrady, příspěvková organizace
Dětský domov, Praktická škola, Základní škola a Mateřská škola Nymburk, příspěvková organizace
Základní škola Lysá nad Labem, příspěvková organizace
Základní škola, Městec Králové, Nám. Republiky 303
Základní škola a Mateřská škola při o. p. s. Olivově dětské léčebně, Říčany, Olivova 224
Základní škola a Praktická škola, Kostelec nad Černými lesy, K Jatkám 748
Základní škola Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, příspěvková organizace
Základní škola, Olešovice, Ringhofferova 436
Základní škola Psáry, příspěvková organizace

Odborné učiliště, Praktická škola, Základní škola a Mateřská škola Příbram IV, příspěvková organizace
Základní škola a Dětský domov Sedlec – Prčice, Přestavky 1, příspěvková organizace
Základní škola, Sedlčany, Konečná 1090
Střední škola, Základní škola a Mateřská škola Rakovník, příspěvková organizace
Základní škola, Mateřská škola a Praktická škola Jesenice, příspěvková organizace

Zdroj: ŠKS

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že ke dni 30. 9. 2017 bylo ve Středočeském kraji celkem 34 škol zřízených podle § 16 školského zákona, jejichž zřizovatelem je Středočeský kraj.

Tabulka 5: Základní školy zřízené podle § 16 ŠZ (které se zaměřují na žáky se zvýšenou mírou podpory – bývalé základní školy praktické či zvláštní), jejichž zřizovatelem je obec – k 30. 9. 2017

Název školy
Speciální základní škola a Mateřská škola Kladno, Pařížská 2199, příspěvková organizace
Speciální základní škola Rožmitál pod Třemšínem
4. základní škola Nerudova Říčany, příspěvková organizace
Základní škola, Mníšek pod Brdy, Komenského 886
Základní škola, Rudná, 5. května 583
Základní škola Dobříš, Lidická 384
Základní škola se speciálními třídami Mělník, příspěvková organizace
Základní škola Kralupy nad Vltavou, Jodlova 111, příspěvková organizace
Základní škola a Praktická škola Benešov, Konopišťská 386

Zdroj: ŠKS

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že ke dni 30. 9. 2017 bylo ve Středočeském kraji celkem 9 škol zřízených podle paragrafu 16 školského zákona, jejichž zřizovatelem je obec.

Tabulka 6: Speciální třídy ve školním roce 2017/2018 ve školách, které nejsou zřízeny podle § 16 ŠZ

Název školy	počet speciálních tříd
ZŠ Mladá Boleslav, Komenského nám. 76, příspěv. organizace	22
ZŠ se spec. třídami Mělník, příspěv. organizace	7
ZŠ Kolín IV., Prokopa Velikého 633	7
ZŠ a MŠ Zaječov, okres Beroun	1
ZŠ Vítězslava Háška Odolena Voda	2
ZŠ a ZUŠ Líbeznice, příspěv. organizace	2
ZŠ Úvaly, okres Praha – východ	2
Městská MŠ Hořovice	1
ZŠ Čerčany, okres Benešov	1
ZŠ Dobřichovice	1
4. ZŠ Nerudova Říčany, příspěvková organizace	2
ZŠ a MŠ Kamýk nad Vltavou, příspěvková organizace	2
ZŠ Dobříš, Lidická 384	4
MŠ Kladno, Lacinova 2408	1
ZŠ, ZUŠ a MŠ Stochov	3
ZŠ Kladno, Brjanská 3078	3
ZŠ, Kladno, Pařížská 2249	8
ZŠ Kladno, Školská 322	2
ZŠ a MŠ Klobuky, okres Kladno	2
SŠ řemesel Kunice, příspěvková organizace	6

OU, PrŠ, ZŠ a MŠ Příbram IV, příspěvková organizace	26
SOU stavební, Benešov, Jana Nohy 1302	2
SOU, Hubálov 17	3
SOŠ a SOU, Vlašim, Zámek 1	4
SOU a PrŠ Kladno-Vrapice, příspěvková organizace	14
SOU, Čáslav, Žižkovo nám. 75	6
ISS, Jesenice, Žatecká 1	3
Celkem speciálních tříd	137

Zdroj: ŠKS

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že ke dni 30. 9. 2017 bylo ve Středočeském kraji celkem 137 speciálních tříd ve školách, které nejsou zřízeny podle § 16 ŠZ. Mezi zařízení s největším počtem speciálních tříd patří ZŠ Mladá Boleslav, Komenského nám. 76, příspěvková organizace a Odborné učiliště, Praktická škola, ZŠ a MŠ Příbram IV, příspěvková organizace.

Tabulka 7: Základní školy – žáci s SVP individuálně inkludovaní v běžné třídě podle druhu postižení – denní forma studia

	Počet žáků		
	2015/16	2016/17	2017/2018
S vývojovými poruchami učení	4 061	4 577	5600
S mentálním postižením	162	225	310
S poruchami autistického spektra	239	291	255
S tělesným postižením	102	110	95
Se sluchovým postižením	76	77	68

Se zrakovým postižením	63	76	113
S kombinovanými vadami	182	214	729
S vadami řeči	443	544	1015
S vývojovými poruchami chování	1 299	1 611	2859
Celkem	6 627	7 725	11 044

Zdroj: MŠMT

Jak je patrné z tabulky výše, dochází neustále k nárůstu žáků se zdravotním postižením v běžných třídách, v průběhu 3 let v celkovém počtu o téměř dvojnásobek. Bohužel je to zřejmě z důvodu špatně pochopené inkluze a zpřesňující se diagnostiky. Poradenská zařízení a následně školy si žáky nechávají v běžných třídách. Na základě doporučení poradenských zařízení často zůstávají žáci v běžných třídách. Přičemž existují zařízení, např. speciální školy, školy zřízené podle § 16, či jiné, které těmto dětem mohou nabídnout nesrovnatelně lepší a kvalitnější výuku například snížením počtu žáků ve třídách, odborným vedením speciálního pedagoga či logopeda, speciálními pomůckami atd.

Tabulka 8: Střední školy – žáci s SVP – speciální třídy k 30. 9. 2018

Střední školy žáci s SVP – speciální třídy	
S mentálním postižením	382
Se sluchovým postižením	0
Se zrakovým postižením	1
Se závažnými vadami řeči	3
S tělesným postižením	3
Se souběžným postižením	281
S vývoj. poruchy učení	53
S vývoj. poruchy chování	30
S poruchami autistického spektra	8
Celkem	761

Zdroj: ŠKS

Ve výše uvedené tabulce jsou uvedeny agregované údaje za celý Středočeský kraj ke dni 30. 9. 2018.

Kraj je většinovým zřizovatelem škol poskytujících střední vzdělání. Na středních školách ve Středočeském kraji se vzdělávalo v denní formě vzdělávání ve školním roce 2017/2018 celkem 37 328 žáků. Z toho ve středních školách 36 998 žáků a ve školách pouze pro žáky s SVP 330 žáků. V oborech E se vzdělávalo 855 žáků v 17 školách. Tyto školy jsou většinou integrované (více učebních oborů a více typů vzdělávání - 3 školy pro žáky se SVP, do nichž docházelo 330 žáků, jsou výhradně pro E obory – Kladno – Vrapice, Příbram, Kunice). Ve Střední zdravotnické škole v Nymburku se vzdělávalo 28 žáků v oboru J.¹

Obory středního vzdělávání kategorie E, na kterých je studium tříleté nebo dvouleté a jejichž výstupem pro absolventy studia je výuční list, mají nižší nároky v oblasti všeobecného i obecně odborného vzdělání a jsou určeny především pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, např. pro absolventy dřívějších speciálních základních škol a žáky, kteří ukončili povinnou školní docházku v nižším než 9. ročníku základní školy. Obory připravují pro výkon jednoduchých prací v rámci dělnických povolání a ve službách. Přestože implementace společného vzdělávání tyto obory nepodporuje, pro společnost jsou velmi přínosné. Uplatnitelnost dětí z těchto oborů je obrovská. Speciální postavení má Odborné učiliště Kladno – Vinařice s 309 žáky E oborů dálkového studia ve výkonu trestu. Jednoleté a dvouleté praktické střední školy jsou zřízeny při 13 základních školách a při 5 středních školách a navštěvovalo je celkem 282 žáků.

2.3 Poradenská zařízení

Dětem, žákům, studentům, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením jsou poskytovány poradenské služby. Tyto poradenské služby, mezi které patří odborné pedagogicko-psychologické a speciálně pedagogické služby, preventivně výchovná péče, volba vhodného vzdělávání dětí, žáků nebo studentů a příprava na budoucí povolání poskytují v kraji školská poradenská zařízení (pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra) a

¹ Zdrojem dat je Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ve Středočeském kraji za školní rok 2017/2018, dostupná z <https://www.kr-stredocesky.cz/documents/20875/63501/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va+2017+-+2018?version=1.0>

školní poradenská pracoviště. V rámci své územní působnosti zajišťuje odborné psychologické a speciálně-pedagogické služby dětem, žákům, studentům, jejich zákonným zástupcům, školám, předškolním a školským zařízením, a to v otázkách osobnostního, sociálního, vzdělávacího a profesního vývoje dětí a mládeže.

Ve Středočeském kraji tuto službu poskytuje Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje (dále jen PPP SK), speciálně pedagogická centra zřízená při základních a středních školách a školská poradenská zařízení zřizovaná jinými subjekty. PPP SK má sídlo v Kolíně, v ulici Jaselská 826. Jedná se o samostatné poradenské zařízení s celokrajskou působností. PPP SK je nástupnickou organizací dvanácti okresních pedagogicko-psychologických poraden Středočeského kraje. Tyto poradny se nachází ve městech Praha, Benešov, Český Brod, Hořovice, Králův Dvůr, Kladno, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk, Příbram, Rakovník, Vlašim, Strančice, Jílové u Prahy.

Ve školním roce 2017/2018 vykazuje PPP SK meziroční pokles klientů, jimž byla poskytnuta poradenská péče (o 7,5 %); současně poklesly počty výkonů typu navazujících intervenčních a reedukačních činností, a to jak individuálních, tak i skupinových (o 5,9 %). Naopak prudce stoupl počet výkonů vázaných na metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům škol (téměř trojnásobně) a zpracování výstupní dokumentace požadované legislativou (o 48 %), ale též žádostí převáděných do dalšího školního roku (o 73,3 %). Z pohledu veškerých vykazovaných výkonů jde o meziroční nárůst ve výši 18 %, bohužel na úkor přímé práce s klientem. Tato data jasně ilustrují dopad legislativních změn na činnost ŠPZ i strukturu poradenských výkonů.²

Tabulka 9: Tabulka – PPP SK – počet klientů – ve školním roce 2015/2016 až 2017/2018

Klienti	2015/2016	2016/2017	2017/2018
z mateřské školy	4 039	4 388	4579
z přípravné třídy/přípravného stupně	56	84	34

²Zdrojem dat je Výroční zpráva o činnosti Pedagogicko-psychologické poradny Středočeského kraje, Jaselská 826, 280 02 Kolín IV za školní rok 2017/2018

ze základní školy ¹⁾	10 557	9 111	10425
ze střední školy	1 354	1 189	1704
z VOŠ a konzervatoře	0	3	12
z rodiny, školsky nezařazení	114	133	710
Celkem	16 120	14 908	17 464

1) včetně žáků nižšího stupně šestiletých a osmiletých gymnázií

Zdroj: VZ PPP SK

Ve školním roce 2017/2018 provedli pracovníci PPP SK 8 953 klientům komplexní vyšetření. Odborných podkladů pro vzdělávací opatření bylo celkem 28 843. Z hlediska charakteru vyšetření jednoznačně převažuje individuální případová práce (93,8 %), přičemž v téměř polovině případů je uskutečňována během opakovaných setkání a zpravidla se na ní podílí i více odborných pracovníků. Skupinová práce spjatá s diagnostikou se v naprosté většině týká profesní orientace vystupujících žáků ZŠ a SŠ. Celkově převažuje zaměření na žáky ZŠ (8 329 klientů, tj. 55,9 %) a předškolní děti (4 544 klientů, tj. 30,1 %).

Z hlediska důvodu příchodu do poradny celkově převažuje diagnostika a poradenství při výukových obtížích (7 293 klientů, tj. 48,9 %) a připravenosti na zahájení školní docházky (3 711 klientů, tj. 24,9 %), následuje řešení výchovných problémů (2 143 klientů, tj. 14,4 %) a volba vzdělávací cesty (profesní, ev. studijní orientace; 727 klientů, tj. 4,9 %). Meziročně celkový počet klientů poklesl, přesto byl ve dvou skupinách zaznamenán nárůst, a to v případě posuzování školní zralosti (o 10,6 %) a výchovných problémů (o 2,2 %). Bohužel se také pedagogické psychologické poradny potkávají s řadou problémů. Největším je nedostatek odborných pracovníků. Mělo by se začít diskutovat o finanční podpoře i podpůrného opatření 1. stupně, dát větší pravomoc škole nebo poradenskému pracovišti při škole, které by mohlo určovat i 2. stupeň podpory. Často jsou problémem psychiatrické diagnózy, které pedagogové ve škole nerozpoznají a pedagogicko-psychologické poradny je nevyšetřují. A také ve školách často chybí školní psychologové, což s tímto souvisí Pracovníci PPP SK nevěnují svou pozornost pouze dětem se zdravotním postižením nebo zdravotním či sociálním znevýhodněním, ale cílená pozornost je věnována i péči o děti, žáky

a studenty s mimořádným nadáním. V rámci PPP SK pracují krajské koordinátorky péče o nadané a mimořádně nadané. Smyslem působení koordinátorek je zajistit jednotný postup při identifikaci a diagnostice kognitivního nadání, adekvátní následné péči a podpoře nadaných dětí a žáků. Ve školním roce 2017/2018 byla poskytnuta odborná péče 79 klientům s mimořádným nadáním. Pokud se žák či student účastní různých soutěží či olympiád, je s ním vždy vyslán pedagog, za kterého je potřeba získat náhradu ve výuce, čímž dochází k odlivu finančních prostředků. Zájmové kroužky pro nadané děti se setkávají ve škole s překážkou, která spočívá v hledání odborníka dané oblasti a s jeho finančním ohodnocením. Řešením by bylo posílit v dané škole objem finančních prostředků na tyto odborníky. Důležitá je také spolupráce s různými organizacemi, které se na žáky s nadáním specializují (např. Mensa). Dalším možným řešením by bylo propojit školy s neziskovým sektorem.

Tabulka 10 – Seznam pedagogicko – psychologických poraden na území Středočeského kraje

Název poradny
Soukromá mateřská škola, základní škola a střední škola Slunce, o.p.s.
Základní škola Český Brod, Žitomířská 885, okres Kolín
OPEN GATE – gymnázium a základní škola, s.r.o.
Střední škola, základní škola a mateřská škola da Vinci
Střední škola VIZE
Lexik, vzdělávací centrum a pedagogicko-psychologická poradna, s.r.o.
Pedagogicko-psychologická poradna STEP s.r.o.
Školské poradenské zařízení – SPC a PPP, Váňova 3180, Kladno
Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje, Kolín, Jaselská 826

Zdroj: MŠMT

Speciálně pedagogická centra (dále jen SPC) jsou školskými poradenskými zařízeními, která poskytují poradenské služby žákům se zdravotním postižením a žákům se zdravotním znevýhodněním integrovaným ve školách a školských zařízeních. Dále také poskytují služby ve školách, třídách, odděleních nebo studijních skupinách s upravenými vzdělávacími programy,

žákům se zdravotním postižením v základních školách speciálních a dětem s hlubokým mentálním postižením.

SPC jsou zpravidla zřízena jako součást školy. Zaměřují se podle zdravotního postižení svých klientů a zabezpečují poradenské služby pro klienty s jedním zdravotním postižením nebo s více druhy postižení. K 31.10. 2018 bylo na území Středočeského kraje 18 SPC. Z těchto 18 SPC bylo 10 zřízeno krajem. Středočeský kraj zřizuje SPC v Brandýse nad Labem, Berouně, Kolíně, Mladé Boleslavi, Mnichově Hradišti, Rakovníku, Příbrami, Poděbradech a na Kladně. Obecní SPC jsou pak zřízeny v Benešově a na Kladně. Soukromé SPC jsou ve Stochově, Vinařicích, Benešově, Slaném a v Lysé nad Labem. SPC spolupracují napříč celým spektrem jednotlivých orgánů se školskými poradenskými zařízeními, se školami a dalšími institucemi a odborníky. Ve školním roce 2017/2018 poskytovala školské služby SPC různých zřizovatelů na 27 místech Středočeského kraje.³

Střediska výchovné péče

Střediska jsou jednou z forem pomoci směřované k dětem, žákům a studentům, jejich rodinám, školám a školským zařízením. Doplnují služby jiných výchovných a poradenských pracovišť a spolupracují s nimi. Zajišťují preventivně-výchovnou péči pro děti, žáky a studenty s rizikem vzniku a vývoje poruch chování, přičemž poskytují svou intervenci také rodičům nebo školám. Poskytují služby diagnostické, preventivně výchovné a poradenské. Zřizovatelem středisek je MŠMT.

Školské služby poskytovala ve školním roce 2017/2018 střediska výchovné péče na 4 místech Středočeského kraje:

- Pražská 151, 252 29 Dobřichovice (součást právnické osoby Středisko výchovné péče, dětský domov se školou, dětský domov a základní škola, Dobřichovice);
- Tomanova 1361, 274 01 Slaný (součást právnické osoby Středisko výchovné péče, dětský domov se školou, dětský domov a základní škola, Dobřichovice);
- Školní 129, 261 01 Příbram VIII (součást právnické osoby Diagnostický ústav a Středisko výchovné péče, Praha 4, Na Dlouhé mezi 19);

³Zdrojem dat je Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ve Středočeském kraji za školní rok 2017/2018, dostupná z <https://www.kr-stredocesky.cz/documents/20875/63501/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va+2017+-+2018?version=1.0>

- Na Pustině 1068, 280 02 Kolín II (součást právnické osoby Dětský domov se školou, středisko výchovné péče a základní škola, Býchory).

2.4 Domovy mládeže

Domovy mládeže jako školská výchovná a ubytovací zařízení poskytují žákům středních škol a studentům vyšších odborných škol ubytování, výchovně vzdělávací činnost a zajišťují jim školní stravování. Internáty poskytují dětem a žákům škol samostatně zřízených pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem přípravného stupně základní školy speciální ubytování a výchovně vzdělávací činnost a zajišťují těmto dětem a žákům školní stravování.

Ve školním roce 2017/2018 zabezpečovalo služby žákům a studentům 50 domovů mládeže. Celkem bylo v domovech mládeže ubytováno 2 926 žáků a studentů, z toho 90 se speciálními vzdělávacími potřebami. Činnost v nich zabezpečovalo 203 pracovníků. V domovech mládeže bylo ubytováno dalších 395 osob, z toho 280 studentů vysokých škol. Dále je ve Středočeském kraji zřízeno 5 internátů. V 5 internátech s lůžkovou kapacitou 159 lůžek bylo ke dni 30. 9. 2017 ubytováno celkem 116 žáků základních a středních škol s diagnostikovanými speciálními vzdělávacími potřebami. Všechny internáty byly integrovány se školami samostatně zřízenými pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami zřizovanými Středočeským krajem. Výchovu v internátech zajišťovalo 34 pracovníků, tj. 17,5 přepočtených na celé úvazky. Celkový počet studentů a žáků ubytovaných v domovech mládeže se za poslední tři roky téměř nemění. V posledním školním roce bylo v domovech mládeže a internátech ubytováno celkem 3 048 žáků a studentů. Největší podíl tvoří žáci středních škol, téměř v neměnném počtu po dobu poslední tří školních roků.

2.5 Školní družiny a kluby

Školní družiny a kluby poskytují zájmové vzdělávání ve volném čase převážně žákům základních škol a doplňují tím nabídku zájmového vzdělávání poskytované středisky volného času. Oba typy zařízení existují při základních školách, ale mohou být zřízeny i při víceletých gymnáziích nebo konzervatořích. Ve Středočeském kraji bylo činných celkem 550 školních družin a 101 školních klubů ke dni 30. 9. 2017.

Tabulka 11: Účastníci činnosti školní družiny

Školní rok	Počet zařízení	Počet oddělení	Počet žáků
2016/2017	540	1 754	45 772
2017/2018	546	1 833	47 725
2018/2019	550	1 877	48 652

Zdroj: MŠMT, ŠKS

Školní kluby nabízejí zájmovou činnost ve volném čase především žákům druhého stupně.

Tabulka č. 12: Účastníci činnosti školního klubu

Školní rok	Počet zařízení	Počet žáků
2016/2017	96	7 799
2017/2018	100	7 776
2018/2019	101	7 826

Zdroj: MŠMT, ŠKS

2.6 Střediska volného času

Významné místo mezi subjekty zabezpečujícími a rozvíjejícími zájmové aktivity dětí, žáků a studentů ve volném čase zaujímají střediska volného času (dále SVČ nebo střediska).

Tabulka 13: Účastníci akcí středisek volného času – podle zaměření – ve školním roce 2016/2017 až 2018/2019

Školní rok	Počet účastníků				Celkem
	osvětová a informační	individuální	spontánní	ostatní	
2016/2017	31 336	2 164	124 961	11 501	169 962
2017/2018	41 632	9 299	87 796	10 113	148 840
2018/2019	39 553	17 204	111 946	11 599	180 302

Zdroj: ŠKS

Ve školním roce 2017/18 navštívilo akce SVČ celkem ve všech oblastech 148 840 účastníků a v roce 2018/19 to bylo 180 302, což je o 31 462 účastníků více než v předešlém školním roce. Velký nárůst byl zaznamenán především ve spontánní a individuální činnosti. Ve sledovaném období proběhlo 228 soutěží s účastí 57 265 dětí, žáků a studentů.

2.7 Zařízení školního stravování

Převážná část jídelen byla zřizována při školách nebo školských zařízeních. Stravování dětí, žáků, studentů, zaměstnanců škol a školských zařízení i dalších dospělých zajišťovalo k 30. 9. 2017 celkem 1 193 zařízení školního stravování. Služeb stravovacích zařízení využívalo 41 113 dalších pravidelně se stravujících osob. Počet strávnicků meziročně vzrostl o 7 366 osob, převážně se jednalo o žáky 1. a 2. stupně základní školy.

Tabulka 14: Zařízení školního stravování (bez náhradního stravování) – pravidelní strávnicki – ve školním roce 2016/17 až 2018/19

Školní rok	Celkem pravidelně stravování	Strávnicki (děti, žáci, studenti)								Ostatní pravidelně stravování celkem
		celkem	v tom z celkového počtu strávnicků (dětí, žáků, studentů)							
			MŠ	Přípr, stupeň, přípr. třídy	1. stupeň ZŠ	2. stupeň ZŠ	SŠ	VOŠ	Zařízení ústavní výchovy	
2016/2017	211	173	49	298	64 699	34 464	21	628	65	37
	292	758	019				330			534
2017/2018	217	177	49	297	66 922	36 293	21	555	55	39
	031	952	413				125			079
2018/2019	224	183	50	237	68 888	38 842	21	454	72	41

Zdroj: ŠKS

3 NOVÉ POJETÍ VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ, ŽÁKŮ A STUDENTŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Na základě novely § 16 školského zákona bylo umožněno nové pojetí vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP). Blíže bylo vzdělávání žáků se SVP upraveno vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Novela měla za cíl podpořit vzdělávání žáků se SVP, rozšířit podpory při jejich vzdělávání v běžných školách systémem podpůrných opatření. Pro zohlednění a minimalizaci administrativní zátěže došlo i k novelizaci vyhlášky č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení.

Dítětem, žákem či studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění či užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními, potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Dle novely zákona byla nově vymezena podpůrná opatření jako nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka či studenta. Cílem je, aby se dítěti, žákovi nebo studentovi vyrovnaly podmínky pro vzdělávání a pro poskytování školských služeb prostřednictvím podpůrných opatření, která mají odpovídat potřebám žáka, dítěte, studenta a respektovat odlišnosti, které vycházejí ze životních podmínek. Podpůrná opatření jsou bezplatná. Dále jsou mezi podpůrná opatření zařazena:

- úprava organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělání
- úprava podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání
- používání kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a pomůcek
- využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů
- možnosti úprav očekávaných výstupů ze vzdělávání stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy, stanovení individuálního vzdělávacího plánu jako druh podpůrných opatření

- formy personální podpory, především využití asistenta pedagoga, dalšího pedagogického pracovníka, tlumočnicka českého znakového jazyka a přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů⁴

Podpurná opatření jsou rozdělena do 5 stupňů, kdy 1. stupeň je plně v kompetenci školy. Na rozdíl od 2. až 5. stupně, kdy je zapotřebí doporučení školského poradenského zařízení a informovaného souhlasu dítěte či žáka (žák. zástupce). Členění do stupňů je na základě organizační, pedagogické a finanční náročnosti. Zároveň lze druhy a stupně podpurných opatření kombinovat.

Oproti předcházejícímu systému je možnost okamžitého přijetí plánu pedagogické podpory bez předchozí diagnostiky školským poradenským zařízením a informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte či žáka. V takovýchto případech lze snadněji a rychleji reagovat na případné obtíže.

Dle odborníků z PPP a zástupců škol již školy chápou správně, že dítě, žák, student nemusí okamžitě navštívit poradenské zařízení a je v kompetenci škol zpracovat plán pedagogické podpory.

Inkluzivní vzdělávání je vzdělávání pro všechny. Jedná se o vzdělávání, kde je naplňován koncept rovných příležitostí pro všechny děti, žáky, studenty bez ohledu na jejich individuální rozdíly s cílem dosáhnout rozvinutí jejich vzdělávacího potenciálu a umožnit jim v co největší míře čerpat zkušenosti ze soužití v heterogenní vrstevnické skupině.

Nelze však přitom opomíjet nebo dokonce snižovat úlohu škol zřízených podle § 16 školského zákona. Tyto školy mají pro určitou skupinu dětí nenahraditelnou úlohu. V některých případech dochází k tomu, že žáci s mentálním postižením, či podpurným opatřením třetího, čtvrtého, dokonce i pátého stupně na školách zůstávají. Tito žáci pracují podle Individuálního vzdělávacího plánu (IVP) a ve většině případů mají asistenta. Škola nemůže žákovi nabídnout v rámci jeho výuky to, na co je specializovaná škola zřízená podle § 16 školského zákona (minimální počet žáků ve třídě, upravený rozvrh, speciální didaktické pomůcky a jiné). K naplnění inkluzivních cílů

⁴ Analýza společného vzdělávání, dostupné z [www: http://www.msmt.cz/file/46497/](http://www.msmt.cz/file/46497/)

je nutné připravit vhodné podmínky na úrovni školy (včasná diagnostika, změna klimatu školy, individuální pokroky jednotlivců, orientace na komunitu, spolupráce, vhodné metody a formy výuky a formy hodnocení žáků) a na úrovni systému (legislativa, financování, poradenský systém, příprava pedagogů). A též spolupráci všech subjektů, které se v určité míře na vzdělávání podílejí.

3.1 Problematika společného vzdělávání po novelizaci § 16 zákona č. 561/2004Sb. z pohledu hodnocení České školní inspekce

Česká školní inspekce (dále jen ČŠI), zaměřila svou inspekční činnost ve školním roce 2017/2018 na problematiku společného vzdělávání v mateřských, základních a středních školách, zařízeních pro zájmové vzdělávání a školských poradenských zařízeních. Inspekční činnost se zaměřila na společné vzdělávání hlavně z důvodu, že došlo k zásadním změnám v oblasti vzdělávání dětí a žáků se SVP, žáků nadaných a mimořádně nadaných.

Výsledky činnosti ČŠI dospěly k několika závěrům. Mezi velmi kladné řadí přístup a vysoké nasazení a odpovědnost škol. Přestože školy získávaly mnoho informací, nedařilo se jim v některých případech velké množství informací adekvátně zpracovat. V objemu dat a instrukcí se velmi často ředitelé ztráceli, nebyli schopni včas a řádně aplikovat daná doporučení a jak někteří uváděli, jednotlivé informace ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Národního ústavu pro vzdělávání se neshodovaly. Budoucím cílem by mělo být dosažení snížení administrativní zátěže, která inkluzi doprovází.

Personální podmínky ve školách nejsou zcela připraveny pro společné vzdělávání. Ředitelé škol mají zabezpečit poskytování poradenských služeb ve školách. Aby se jednalo o úplná školní poradenská pracoviště, měly by být obsazeny všechny čtyři pozice (výchovný poradce, školní metodik prevence, školní speciální pedagog a školní psycholog). Školního speciálního pedagoga a psychologa má pouze velmi malý podíl škol. Přestože projekty podporující financování těchto pozic (Šablony) jsou ve školách realizovány, je pro ředitele škol těžké tyto pozice obsadit. Pokud je obsadí, tak pouze na dobu určitou, kdy jsou financovány ze Šablon. Absence těchto specializovaných pozic je překážkou při realizaci společného vzdělávání.

Nadmíru důležitou roli ve společném vzdělávání hrají i asistenti pedagoga. Ve větší míře využívají služeb asistentů pedagoga základní školy. Střední a mateřské školy využívají oproti základním školám asistenty pedagoga v menší míře. Přestože dochází k finanční podpoře pro školy, mnoho

škol má nedostatek asistentů pedagoga. Je to hlavně z důvodů nízkého finančního ohodnocení, většinou se jedná o snížený úvazek a velmi často chybí asistentům potřebná kvalifikace. Pro výkon této specifické pozice je nepřijatelné, aby ji vykonávaly nekvalifikované osoby. Problémem je stávající forma min. kvalifikačních požadavků pro výkon pozice asistenta pedagoga, což je kvalifikační kurz pro asistenty pedagoga. Tento kurz však zejména ředitelé SŠ hodnotí jako nedostačující.

Dalším nedostatkem v řadě je vzdělávání pedagogických pracovníků. Různé výzkumy ukazují, že učitelé nejsou kvalitně a dostatečně připravováni na práci s žáky se SVP, což potvrzují i jednotliví učitelé.

Tabulka 15: Nejčastěji využívaná podpůrná opatření dle ČŠI:

Podpůrná opatření	MŠ (%)	ZŠ (%)	SŠ (%)
Vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu	43,5	91,4	72
Poradenská pomoc školy a školského poradenského zařízení	57,7	89,1	91,4
Použití kompenzačních pomůcek, speciál. učebnic a speciál. učebních pomůcek, využívání podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů	36,1	82,1	44,1
Úprava organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče	41,1	79,9	62,4
Využití asistenta pedagoga	39,4	78,6	29,0
Úprava očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy	16,0	55,0	14,0
Úprava podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání	-	7,0	79,6

Poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených	2,7	4,5	9,7
Využití dalšího pedagog. pracovníka, tlumočnicka čes. znak. jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících žákovi podporu	1,8	2,6	2,2
Škola nemá žáky se SVP	37,9	2,9	4,3

Zdroj: ČŠI

Jak je patrné z šetření ČŠI nejvíce kompenzačních pomůcek čerpají ZŠ 70 %, následují MŠ 25 % a 6 % čerpají na pomůcky SŠ. Velmi podobné je to u softwarového a IT vybavení – ZŠ 71 %, MŠ 17 % a 12 % pro žáky ze SŠ.

Velmi důležitým bodem šetření ČŠI bylo i finančně nejnákladnější podpůrné opatření, a to personální podpora pozice asistenta pedagoga. Dle ČŠI je asistent pedagoga pedagogickým pracovníkem příslušné školy, působí ve třídě, ve které se vzdělávají žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Náplní práce asistenta pedagoga je zejména spolupráce s učitelem na přímé výchovné a vzdělávací činnosti u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, pomoc při komunikaci mezi učiteli a žáky a při komunikaci mezi učiteli a zákonnými zástupci žáků, individuální i skupinová podpora žáků při přípravě na výuku a také pomoc při sebeobsluze.

Stejně jako v minulém roce bylo zjištěno, že spolupráce mezi učitelem a asistentem pedagoga není vhodně nastavená, a to převážně na SŠ, kdy polovina asistentů pedagoga nezaznamenala žádnou formu podpory ze strany učitele.

ČŠI vyhodnotila jako slabé stránky procesu implementace společného vzdělávání přetrvávající administrativní zátěž pedagogických pracovníků, a to zejména v případech žádostí o asistenty pedagoga. Dále je poukázáno na nedostatečné personální podmínky – nedostatek asistentů pedagoga, chybí specialisté (školní speciální pedagog, školní psycholog). Stále velkým problémem je pozice asistenta pedagoga. Nezanedbatelný podíl asistentů pedagoga nezískal dosud potřebnou kvalifikaci pro výkon této pozice. Rezervy v podpoře asistentů pedagoga ze strany učitelů byly shledány i v MŠ a ZŠ, avšak je zde výrazně lepší situace než v SŠ. Pozice asistentů je v SŠ poměrně obtížná, avšak jako velký nedostatek bylo ve SŠ shledáno, že v současném stavu je asistent pedagoga doporučený na konkrétní dítě se SVP, a je tedy spíše asistentem dítěte než asistentem pedagoga. Řešením by měla být novela vyhlášky č. 27/2016, která předpokládá

uplatňování principu takzvaného sdílení asistenta – čímž se snižuje efektivita vynaložených finančních prostředků.

ČŠI vydala následující doporučení, která by měla přispět ke zlepšení situace na školách. Mělo by dojít k zjednodušení administrativních procesů spojeného s poskytováním podpory všech stupňů. Dále k vytvoření jednotného systému pro evidenci a kontrolu doporučených podpůrných opatření, návazně pak žádostí škol o financování těchto podpůrných opatření a skutečně realizovaných (pořízených) podpůrných opatření. Jednoznačné stanovení způsobů financování podpory dětí a žáků vzdělávaných ve školách zřízených dle par. 16 odst. 9 školského zákona, aby tyto školy byly schopny zajistit efektivní vzdělávání žáků s respektem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.

Přes všechny komplikace dochází k výrazné změně oproti předešlým rokům hlavně na ZŠ, kde je velký pokles počtu speciálních tříd a nárůst počtu dětí vzdělávaných v hlavním proudu. K menšímu poklesu došlo i na školách středních a ve školách mateřských.

Tento trend by však neměl znamenat masivní útlum systému speciálních tříd a škol zřízených podle § 16 školského zákona, protože i tyto třídy a školy jsou důležitou součástí vzdělávacího systému.

3.2 Zjištěné problémy v rámci inkluze z hlediska Krajského akčního plánu

Na základě mnoha jednání se všemi aktéry vzdělávání byl vytvořen v rámci procesu krajského akčního plánování vzdělávání seznam problémů, které je nutno systémově řešit. Všichni aktéři v území se domnívají, že by se těmito náměty mělo MŠMT, případně další orgány zabývat.

Většina aktérů zdůraznila přínos inkluze ve školách. Zároveň se však domnívá, že je neustále potřeba zlepšovat systém podpor, a že je nutné zachovat a podporovat školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, školy, které poskytují vzdělávání v oborech vzdělání kategorie E a C (praktická škola) a školy s vyšším procentem žáků s potřebou podpůrných opatření.

- V rámci OP VVV je omezena podpora škol zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona, škol, které poskytují vzdělávání v oborech vzdělání kategorie E a C (praktická škola) a škol s vyšším procentem žáků s potřebou podpůrných opatření. RSK i některé řídicí výbory MAP přijaly usnesení o požadavku změny určování podmínek výzev, které diskriminují

žáky těchto škol. Tyto školy nejsou z podstaty svého zaměření školami diskriminujícími a segregujícími.

- Financování škol zřízených podle §16 odst. 9 školského zákona je nastaveno tak, že prioritní zdroj jejich financování tvoří financování normativní (tj. na dítě, žáka), včetně příplatku na zdravotní postižení. Uplatňování dalších požadavků na finanční prostředky formou podpůrných opatření má být u těchto škol zcela výjimečné. Přesto ve školním roce 2017/2018 výrazně vzrostly požadavky na finanční prostředky na podpůrná opatření ze strany škol zřízených podle §16 odst. 9 školského zákona. Od 1. 1. 2020 dojde ke změně financování škol zřízených podle §16 odst. 9 školského zákona na tzv. financování PH max.

První evaluace projektu KAP potvrzují, že pro školy tohoto typu je omezena podpora. Šablony pro tento typ škol byly zvoleny nevhodně a školy je využívaly minimálně. To je potřeba při přípravě následujících Šablon změnit.

V tomto programovém období MŠMT a MMR částečně na tyto připomínky reaguje a připravuje novou výzvu pro tento typ škol.

- Školy bez výjimek preferují investiční nebo alespoň kombinované projekty. Byl vysloven požadavek na zvýšení poměru poskytovaných dotací ve prospěch investic a vybavení škol.
- Ředitelé škol by preferovali větší pravomoci a důvěru MŠMT v jejich rozhodování, např. při rozhodování o přijetí žáka s potřebou podpůrných opatření, ale i obecně při řízení projektů, školy a jejího financování. Zároveň se domnívají, že znalost prostředí a priority školy jim umožňují adekvátně vyhodnotit potřebu finančních prostředků i bez aparátu složitěho systému dotací, rozvojových programů a přerozdělování.
- Ředitelé škol upozorňují na nutnost řešení předčasných odchodů žáků ze středních škol bez dosaženého vzdělání. Řešením by mohlo být zavedení systému udělování dílčích kvalifikací. Žáci bez dosaženého vzdělání by získali potvrzení o délce vzdělávání v daném oboru vzdělání či jiný doklad o získaných dovednostech.

- Zjednání Pracovní skupiny pro rovné příležitosti vyplynul problém nedostatku kvalifikovaných pedagogických pracovníků, především učitelů matematiky, fyziky, chemie, odborných předmětů a nedostatek školních psychologů, speciálních pedagogů a asistentů pedagoga.

3.3 Zjištěné problémy v rámci inkluze z hlediska Místních akčních plánů

Místní akční plán rozvoje vzdělávání (dále jen MAP) je zaměřen na rozvoj kvalitního vzdělávání dětí a žáků do 15 let na území Středočeského kraje. MAP zahrnuje oblast včasné péče, předškolního a základního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání. MAP se prioritně zaměřuje také na rozvoj kvalitního a inkluzivního vzdělávání. Cílem MAP je zlepšit kvalitu vzdělávání v mateřských a základních školách. Zvýšení kvality by mělo být dosaženo podporou spolupráce zřizovatelů, škol a ostatních aktérů ve vzdělávání. Společné vzdělávání dětí s rozdílnou úrovní schopností je jednou z hlavních priorit MAP. Při tvorbě jednotlivých místních akčních plánů vzdělávání vycházeli jejich zpracovatelé z nejčastějších a nejzávažnějších nedostatků, které inkluzi v kraji na úrovni předškolního a základního vzdělávání doprovází. Na základních a mateřských školách ve Středočeském kraji je problematika inkluze hodnocena jako velmi důležitá a je dle účastníků řešena.

Mezi nejzávažnější nedostatky patří nedostatečná spolupráce mezi jednotlivými aktéry. Jedná se o nevyhovující spolupráci mezi pedagogy a asistenty pedagoga, mezi školskými poradenskými zařízeními a školou, zřizovatelem a školou, a v neposlední řadě o neuspokojivou komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci. Proto je na nápravě těchto zjištění založena aktuální výzva Místní akční plány rozvoje vzdělávání II.

Velkým problémem je nedostatek připravených, schopných a aktivních učitelů a dalších pedagogických i nepedagogických pracovníků. Jejich nedostatek, případně nepřipravenost či neochota k práci s heterogenní skupinou ve výuce oslabují ve výsledku celou koncepci ve vzdělávání. Zvyšování odbornosti a DVPP dopomáhá učitelům k realizaci inkluzivního vzdělávání, sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe s dalšími pedagogy v rámci regionu i mimo něj. Je spatřován nedostatek příležitostí pro DVPP v oblasti inkluze. Finanční prostředky na DVPP jsou, ale chybí volné termíny u kvalitních lektorů, a také personální zajištění náhrady výuky za chybějícího pedagoga. V současné době jsou ředitelé škol a ostatní pedagogové velmi zatíženi

administrativou dětí a žáků se SVP. Jejich další zátěž souvisí s rostoucí náročností organizace výuky v souvislosti se začleňováním dětí a žáků se SVP.

Větší individualizace výuky a začleňování dětí a žáků se SVP vyžaduje jinak uspořádané prostory školy, včetně zajištění bezbariérovosti, zřízení reedukačních místností a pořízení vhodného vybavení, kompenzačních pomůcek. Je nutné vytvořit přiměřené provozní podmínky, v rámci podpory inkluze realizovat stavebně technická opatření a zajistit výuku sociálně a zdravotně znevýhodněných dětí a žáků. Jedním ze zásadních problémů je bezbariérovost. Na některých školách je z hlediska stavebních úprav dokonce nemožná. Velký problém je viděn v zajištění finančních prostředků na bezbariérovost. Kde získat finanční prostředky kromě IROP? Efektivní práci a zajištění individuálního přístupu k žákům se SVP brání dlouhé čekací lhůty na vyšetření a diagnostiku. V mnohých případech je snaha rodičů zařadit za každou cenu dítě do běžné školy i v případě, kdy tento krok není pro potřeby dítěte úplně přínosem. Dále dochází k mylné představě rodiče, že po vyšetření v PPP a získání podpůrného opatření usnadní dítěti školní docházku. Bohužel tímto se zahltí PPP a děti, které jsou vytipovány ředitelem či speciálním pedagogem a mohou se pouze s drobnou podporou vzdělávat v běžné ZŠ, čekají na vyšetření dlouhé měsíce.

Cílem je zajistit kvalitní podporu pro žáky se SVP, zlepšit práci se specifickými učebními a kompenzačními pomůckami, prohloubit spolupráci mezi jednotlivými aktéry vzdělávání, zapojit do chodu a dění školy zákonné zástupce, zlepšit dostupnost a spolupráci s ŠPZ a s rodinami, podílet se na vytvoření bezbariérového prostředí a přístupů a na aktivitách podporujících zapojení žáků se SVP do školského vzdělávacího procesu. Z dosavadních rozhovorů s pedagogy a řediteli běžných ZŠ jsou dopady inkluzivních opatření vnímány většinou negativně.

4 ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI

4.1 Závěry z jednání Pracovní skupiny pro rovné příležitosti

Z jednání Pracovní skupiny pro rovné příležitosti vyplývá nutnost posílit sociální terénní práci, zejména v lokalitách s potřebou podpory z důvodu sociálního znevýhodnění. Zároveň je třeba posílit pozici školního psychologa ve školách, a to nejen finančně v podobě navýšení finančních prostředků, ale i v oblasti pravomocí. Jedním ze závěrů této pracovní skupiny je také nutnost zvýšení kapacity v PPP, SPC, popřípadě zřízení nových poradenských pracovišť. Školy by měly

disponovat finančními prostředky i na 1. stupeň podpůrných opatření, zároveň by měly mít větší pravomoc při určování 2. stupně podpory.

Je nutné posílit role škol zřízených podle § 16 školského zákona, ujasnit meze inkluze a problematiku tzv. hraničních dětí. Je nutné zvážit postavení asistentů pedagoga ve třídě, jejich různé postavení vzhledem k jejich vzdělání, praxi a schopnostem, posilovat pozici sdíleného asistenta. K 30. 9. 2018 pracovalo ve Středočeském kraji celkem 3003 asistentů pedagoga, z toho je celkem 1903,74 přepočtených na plně zaměstnané, což je značný nárůst oproti dřívějším rokům. Na druhé straně je třeba podporovat nadané děti. Chybí pro ně zejména zájmové útvary, také soutěže pro manuálně zručné děti. Je nutné zlepšit podporu sportovně nadaných dětí, jejich působení ve sportovních klubech či sportovních centrech.

4.2 Příklady dobré praxe

V současné době již probíhají ve Středočeském kraji různé kroky napomáhající rovným příležitostem ve vzdělání. Mezi příklady dobré praxe ve Středočeském kraji patří například projekt „Obědy do škol“, dále také „Stipendijní program pro žáky vybraných oborů vzdělání ve Středočeském kraji“ a „Středočeské jízdné“. Tyto příklady dobré praxe představujeme v následujících kapitolách díky jejich příznivému dopadu na snížení nerovností ve vzdělání.

4.2.1 Projekt Obědy do škol ve Středočeském kraji

Středočeský kraj se do problematiky dotací na stravování dětí a žáků ohrožených chudobou a sociálním vyloučením, řešené v rámci podpory Operačního programu Potravinové a materiální pomoci (OP PMP), zapojil pro druhé pololetí školního roku 2018/2019 a bude pokračovat i ve školním roce 2019/2020. Středočeský kraj poskytuje podporu z OP PMP realizací projektů Obědy do škol ve Středočeském kraji a Obědy do škol ve Středočeském kraji II. Smyslem podpory OP PMP, a tedy i projektu je umožnit bezplatné školní stravování v souladu s vyhláškou č. 107/2005 Sb. o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů, dětem a žákům ohrožených chudobou a sociálním vyloučením, a tím je zapojit do stravovacího procesu. Cílem projektu je zabezpečit formou úhrady stravného bezplatné školní stravování ve škole dětem a žákům z mateřských škol, základních škol a nižšího stupně gymnázií ve věku 3–15 let s potřebou podpory z důvodu sociálního znevýhodnění. Jedná se o děti, které z hlediska nároku na příspěvek na živobytí nachází v hmotné nouzi. Ve školním roce 2016/2017 se stravovalo ve školních jídelnách ve Středočeském

kraji celkem 45 772 žáků a dětí, v následujícím školním roce se stravovalo 47 725 žáků a dětí a v posledním školním roce 48 652 žáků a dětí, dochází tedy k postupnému nárůstu. Ve školním roce 2018/2019 (ve 2. polovině) se přímo do projektu zapojilo 45 škol (2 krajské a 43 obecních) a 7 samostatných školních jídelen (6 obecních a 1 soukromá) s odhadem 717 podpořených dětí a žáků. Ve skutečnosti bylo podpořeno, ve spolupráci s 29 školami a 6 samostatnými jídelnami, 260 dětí a žáků poskytnutím 20 258 bezplatných obědů nebo celodenního stravování v celkové hodnotě 502 287,00 Kč. Ve školním roce 2019/2020 se do projektu zapojilo 170 škol (13 krajských, 1 církevní, 155 obecních a 1 soukromá) a 13 samostatných školních jídelen (6 obecních a 1 soukromá) s odhadem 1972 podpořených dětí a žáků.

4.2.2 Stipendijní program pro žáky vybraných oborů vzdělání ve Středočeském kraji

Stipendijní program pro žáky vybraných oborů vzdělání ve školách zřizovaných Středočeským krajem byl zahájen v roce 2010 s cílem podpory aktivit vedoucích ke zvýšení počtu žáků v oborech vzdělání perspektivních na trhu práce. Během prvního roku proběhlo zařazení žáků prvních ročníků, v každém následujícím roce přibývaly další první ročníky. V takto ustáleném systému je každoročně vykázáno asi 4000 žáků, kteří mohou získat stipendium. V době zahájení se program týkal 31 oborů (aktuálně 37), které byly vybrány na základě nízkého zájmu uchazečů o daný obor a v souladu s požadavky trhu práce. V období mezi rokem 2010 a 2017 byly na stipendijní program, do kterého je zapojeno zhruba 50 škol, vynaloženy finanční prostředky okolo 60 mil. Kč z rozpočtu Středočeského kraje. Za realizaci programu ve školách odpovídají ředitelé zapojených škol.

Základní kritéria nutná pro obdržení příspěvku jsou následující:

- Žák se vzdělává v příslušném oboru vzdělání v denní formě vzdělávání nebo podle individuálního vzdělávacího plánu (§ 18 zákona č. 561/2004 Sb.)
- Žák má řádně omluvenou neúčast ve vyučování.
- Hodnocení chování žáka stupněm „velmi dobré“ a neuložení kázeňského trestu (kromě napomenutí a důtky třídního učitele nebo učitele odborného výcviku).

Tabulka 16: Finanční podpora pro žáky vybraných oborů vzdělání

1. ročník	300,- Kč měsíčně, za vyznamenání v každém pololetí 1000,- Kč
-----------	--

2. ročník	400,- Kč měsíčně, za vyznamenání v každém pololetí 2000,- Kč
3. a 4. ročník	500,- Kč měsíčně, za vyznamenání v každém pololetí 3000,- Kč

Zdroj: ŠKS

Následující tabulka je seznamem podporovaných oborů vzdělání ve školním roce 2018/2019.

Tabulka 17: Seznam oborů vzdělání podporovaných Středočeským krajem v rámci Strategie podpory odborného vzdělávání ve Středočeském kraji pro školní rok 2018/2019

	Název oboru	Kód oboru
1.	Autolakýrník	23-61-H/01
2.	Elektrikář	26-51-H/01
3.	Elektrikář – silnoproud	26-51-H/02
4.	Elektromechanik pro zařízení a přístroje	26-52-H/01
5.	Elektrotechnické a strojně montážní práce	26-51-E/01
6.	Instalatér	36-52-H/01
7.	Karosář	23-55-H/02
8.	Klempíř	23-55-H/01
9.	Klempířské práce ve stavebnictví	36-55-E/01
10.	Kominík	36-56-H/01
11.	Lesní mechanizátor	41-56-H/01
12.	Letecký mechanik	23-45-L/02
13.	Malíř a lakýrník	39-41-H/01
14.	Malířské a natěračské práce	36-57-E/01
15.	Mechanik seřizovač	23-45-L/01
16.	Mechanik strojů a zařízení	23-44-L/01
17.	Nástrojař	23-52-H/01
18.	Obráběč kovů	23-56-H/01
19.	Opravář zemědělských strojů	41-55-H/01
20.	Opravařské práce	41-55-E/01
21.	Ošetřovatel	53-41-H/01
22.	Pekař	29-53-H/01
23.	Pokryvač	36-69-H/01
24.	Potravinářská výroba	29-51-E/01
25.	Řezník – uzenář	29-56-H/01
26.	Strojírenské práce	23-51-E/01
27.	Strojní mechanik	23-51-H/01
28.	Tesař	36-64-H/01
29.	Tesařské práce	36-64-E/01
30.	Zahradnické práce	41-52-E/01

31.	Zahradník	41-52-H/01
32.	Zdravotnický asistent	53-41-M/01
33.	Zednické práce	36-67-E/01
34.	Zedník	36-67-H/01
35.	Zemědělec – farmář	41-51-H/01
36.	Zemědělské práce	41-51-E/01

Zdroj: ŠKS

Níže uvedená tabulka je součtem poskytnutých finančních prostředků poskytnutých žákům vybraných oborů ve Středočeském kraji v průběhu posledních třech školních roků.

Tabulka 18: Prospěchová stipendia Středočeského kraje

Školní rok	Počet žáků	Prostředky (Kč)
2016/2017	196	785 000
2017/2018	182	796 000
2018/2019	226	864 000

Zdroj: ŠKS

4.2.3 Projekt Středočeské jízdné

Zastupitelstvo Středočeského kraje na svém jednání dne 27. srpna 2018 schválilo projekt Středočeského jízdného pro žáky škol, který umožní, aby jim zbylé náklady spojené s dojížděním uhradil Středočeský kraj. Žáci základních a středních škol včetně učilišť mají možnost zapojit se do projektu Středočeského jízdného od 1. září 2018.

Základní podmínky proplacení jízdného žákům:

- Dojíždění do školy a zpět
- Trvalé bydliště na území Středočeského kraje
- Věk od 6 let do vystudování střední školy nebo učiliště
- Využití autobusů a železnice Pražské integrované dopravy, autobusů Středočeské integrované dopravy, regionální železnice a příměstské autobusové dopravy
- Využívání pouze čtvrtletního a ročního kupónu u integrované dopravy, u příměstské autobusové dopravy (mimo integrovanou dopravu a železnici) budou proplaceny jízdenky

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- Bydliště a škola nesmí být v jedné obci nebo městě
- Škola může být i mimo Středočeský kraj, proplácí se však jen jízdné po kraji

Středočeský kraj také poskytuje možnost zálohového vyplácení Středočeského jízdného. Tato možnost poskytnutí daru – zálohy k pořízení kvartálního (90denního) časového předplatného - je umožněna pouze žákům, kteří splňují podmínky projektu Středočeského jízdného. Žadatel vyplní příslušný formulář na www.stredoceskejizdne.cz. K rozhodnutí o zálohovém vyplácení se také vyjadřuje Úřad práce.

4.3 SWOT analýza stavu inkluzivního vzdělávání ve Středočeském kraji

Tabulka 19: SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• spolupráce OSPOD a škol• možnost používání kompenzačních pomůcek a speciálních učebnic	<ul style="list-style-type: none">• dlouhá čekací lhůta v SPC i PPP,• špatné finanční ohodnocení asistentů pedagoga,• nedostatek kvalifikovaných pracovníků v PPP• nulové finanční ohodnocení podpůrných opatření 1. stupně• ve školách chybí speciální pedagogové a psychologové,• vzdělávání asistentů pedagogů• administrativa spojená s podpůrnými opatřeními ve školách a PPP
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">• snaha o vyšší finanční podporu nadaných žáků• pravidelná koordináční a metodická setkání s pedagogy a asistenty pedagogů všech stupňů škol• zlepšení postavení asistentů pedagoga ve třídě	<ul style="list-style-type: none">• zánik škol zřízených podle § 16 ŠZ• ztráta celkové finanční a politické podpory inkluze• neustálý nárůst odborných vyšetření v rámci PPP• nárůst počtu sdílených asistentů pedagoga• další nárůst administrativy spojené s podpůrnými opatřeními ve školách a PPP• dlouhodobý nedostatek spec. pedagogů a psychologů

5 PRIORITY VHODNÉ PRO ROZVOJ SPOLEČNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Pro rozvoj myšlenky společného vzdělávání je nutné určit jednotlivé priority a podpořit školy a školská zařízení v jejich realizaci. Ze strany kraje by měly být provedeny kroky, které povedou ke zmapování, pochopení a strategickému řešení nerovností, selektivity a segregace ve vzdělávání na území Středočeského kraje. Kódované úkoly vycházejí z poznatků MAP, KAP a IKAP. Některé úkoly jsou již plněny.

6 ÚKOLY

6.1 Podpora a spolupráce zapojených subjektů

Činnost	Poznámky	Zapojené subjekty	Realizátor
<ul style="list-style-type: none"> Otevřené dny MŠ-škola pro všechny 		MŠ, zákonní zástupci, obec	MAP, školy
<ul style="list-style-type: none"> Semináře pro rodiče dětí se SVP 	Zapojení rodičů do dění ve škole	Zákonní zástupci, MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, ŠPZ	MAP
<ul style="list-style-type: none"> Podpora při přechodech mezi stupni vzdělání 	Spolupráce při zápisu do I. tříd předávání materiálů a podkladů mezi jednotlivými stupni vzdělání	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, ŠPZ	MAP
<ul style="list-style-type: none"> Pravidelná koordinační a metodická setkání se školskými koordinátory prevence, oblastními metodiky prevence a 		Kraj, MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, PPP	IKAP, kraj

školními metodiky prevence a s výchovnými poradci v rámci platformy IKAP			
<ul style="list-style-type: none">• Snížení počtu žáků - (chronický neúspěch)	Doučování pro žáky ohrožené školním neúspěchem, zapojení do mimoškolních aktivit	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, poskytovatelé volnočasových aktivit	MAP
<ul style="list-style-type: none">• Zapojení terénních pracovníků (práce s žáky, rodinami, pedagogy... - neúspěch)	Podpora rodin, dohled na docházku, předcházet problémům	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, PPP	MAP
<ul style="list-style-type: none">• Propojení a zdokonalení spolupráce a komunikace mezi MŠ-ZŠ – SŠ-VOŠ	Komunikace při přechodu žáků mezi jednotlivými stupni, komunikace při výběru následné formy vzdělání pro jednotlivé žáky	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, kraj	MAP
<ul style="list-style-type: none">• Včasná diagnostika potíží dítěte v průběhu předškolního období – snižování počtu odkladů školní docházky (spolupráce mezi rodiči, předškolními pedagogy a		MŠ, ŠPZ	MAP, PPP

poradenskými institucemi, zdravotníky a orgány sociálně-právní ochrany dětí, případně poskytovateli služeb sociální prevence)			
<ul style="list-style-type: none">• Poradenství a podpora zákonným zástupcům při jednání s pracovníky ve vzdělávacích, sociálních a zdravotnických službách a podpora pedagogů při jednání s rodiči a pracovníky v sociálních zdravotnických službách		MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, ŠPZ	MAP
Rozvoj rodičovských kompetencí, zapojení rodičů do přípravy a realizace aktivit		Zákonní zástupci, MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ	MAP

6.2 Inkluzivní vzdělávání

Činnost	Poznámky	Zapojené subjekty	Realizátor
<ul style="list-style-type: none">Vznik multidisciplinárního týmu pro podporu škol při řešení konkrétních situací, problémů		Kraj, MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ	IKAP v rámci Inkluze
<ul style="list-style-type: none">Propojení školy s veřejností (projekty, dny otevřených dveří, konference, osvěta k oblasti inkluzivního vzdělávání)	Seznámení široké veřejnosti s cíli a vizemi škol, zlepšení komunikace s rodiči žáků se SVP i s rodiči žáků bez SVP	Zákonní zástupci, MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ	MAP, KAP, IKAP
<ul style="list-style-type: none">Střední vzdělání pro žáky se SVP – zvýšení dostupnosti – Katalogy SŠ		SŠ	KAP
<ul style="list-style-type: none">Větší míra informovanosti pro žáky na jednotlivých SŠ, podpora a dohled na plnění docházky		SŠ	školy
<ul style="list-style-type: none">Klub pro nadané žáky	Výuka vedená v angličtině	Poskytovatelé volnočasových aktivit, ZŠ, SŠ, VOŠ	MAP
<ul style="list-style-type: none">Začleňování žáků se SVP do neformálního a zájmového vzdělávání		Poskytovatelé volnočasových aktivit, ZŠ, SŠ, VOŠ	MAP

<ul style="list-style-type: none"> Doučování žáků ohrožených školním neúspěchem 		ZŠ, SŠ	MAP, IKAP
<ul style="list-style-type: none"> Kariérové poradenství – motivační aktivity pro žáky ve výběru vhodného povolání se zohledněním možností uplatnění na trhu práce 		ZŠ, SŠ,	MAP, IKAP v rámci Kariérového poradenství
<ul style="list-style-type: none"> Workshopy pro rodiče zejména žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí o důležitosti vzdělání 	Spolupráce s rodiči, příklady dobré praxe	MŠ, ZŠ, SŠ/VOŠ, NÚV, RT KAP	MAP
<ul style="list-style-type: none"> Spolupráce s budoucími zaměstnavateli žáků s potřebou podpůrných opatření 		Kraj, SŠ/VOŠ, RT KAP	IKAP, KAP
<ul style="list-style-type: none"> Realizace šablon – podpora třídních pedagogů a klimatu školy 		SŠ/VOŠ, kraj	výzva OP VVV
<ul style="list-style-type: none"> Podpora SŠ/VOŠ při zpracování Plánu aktivit a Školního akčního plánu 		SŠ, VOŠ, NÚV, kraj	výzva OP VVV

6.3 Vysoce kvalifikovaní odborníci

Činnost	Poznámky	Zapojené subjekty	Realizátor
<ul style="list-style-type: none"> Zkvalitnění obsahu i forem DVPP 	Nezbytným předpokladem pro úspěšné společné	Kraj, NÚV, KAP, MŠ, ŽŠ, SŠ, VOŠ,	MAP, šablony, OP VVV

	vzdělávání je dostatek motivovaných a připravených učitelů a dalších pedagogických i nepedagogických pracovníků. Je důležité, aby byli ochotni a motivováni pracovat s heterogenní skupinou. DVPP oblast metod a forem práce	poskytovatelé DVPP v kraji	
<ul style="list-style-type: none">• Metodické materiály pro ředitele a pedagogické pracovníky (katalog, instruktážní videa, online kurzy)• Zajištění mentoringu, hospitací ve školách s dobrou praxí		Kraj, NÚV, KAP, ŽŠ, SŠ, VOŠ, poskytovatelé DVPP v kraji	KAP
<ul style="list-style-type: none">• Propojení jednotlivých aktérů vzdělávání (Rodič-pedagog-asistent – žák) - (možnost společných setkání, vyhranění času)		Zákonní zástupci, obce, MŠ, ŽŠ, SŠ, VOŠ	KAP
<ul style="list-style-type: none">• Vytvoření pozice koordinátora inkluze pro kraj		Kraj, PPP	KAP

<ul style="list-style-type: none">Podpora studijních cest/stáží pedagogických pracovníků do zemí EU		Kraj, MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, PPP, poskytovatelé DVPP v kraji	kraj
<ul style="list-style-type: none">Realizace krajského projektu IKAP – podpora DVPP	68 škol si zvolilo šablonu DVPP v oblasti inkluze 12 škol si zvolilo šablonu v oblasti vzájemné spolupráce pedagogů.	SŠ/VOŠ, VISK a akreditovaní školitelé, RT KAP	IKAP – vzdělávací aktivity
<ul style="list-style-type: none">Spolupráce kraje se školami, příklady dobré praxe		Kraj, SŠ/VOŠ	IKAP, KAP
<ul style="list-style-type: none">Spolupráce s pražskými školami a pražským KAP, příklady dobré praxe		SŠ/VOŠ, NÚV, KAP Praha, RT KAP	KAP
<ul style="list-style-type: none">Platforma asistentů pedagoga	Sdílení dobré praxe, řešení problémů neformálního vzdělávání	RT KAP, RT IKAP	IKAP, KAP
<ul style="list-style-type: none">Platforma poradenských pracovníků PPP, SPC, ZŠ, SŠ, VOŠ	Sdílení dobré praxe, řešení problémů neformálního vzdělávání	RT KAP, RT IKAP, PPP	IKAP, KAP, PPP

6.4 Podpůrné systémy a mechanismy financování

Činnost	Poznámky	Zapojené subjekty	Realizátor
<ul style="list-style-type: none">Realizace šablon – ustavení funkcí školního psychologa, koordinátora inkluze		SŠ/VOŠ	SŠ, VOŠ
<ul style="list-style-type: none">Spolupráce s neziskovými organizacemi, partnery a akademickou půdou		VŠ, neziskové organizace, kraj, MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ	KAP
<ul style="list-style-type: none">Speciální vybavení, kompenzační pomůcky	Speciální vybavení a kompenzační pomůcky pomohou dětem a žákům se SVP se lépe začlenit do školského vzdělávacího procesu a usnadní jim práci a zajistí rovný přístup ke vzdělávání	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, kraj, PPP, SPC	SŠ, VOŠ, IKAP
<ul style="list-style-type: none">Administrativní podpora	V návaznosti na administrativní zátěž – vytvoření pozice koordinátora inkluze, který bude aktuality inkluze sledovat a kontrolovat dokumentaci	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, kraj	KAP

<ul style="list-style-type: none">Realizace šablon – ustavení funkcí školních asistentů a dalších	12 škol si zvolilo šablonu školní asistent – personální podpora SŠ	SŠ/VOŠ, PPP, kraj	SŠ, VOŠ
<ul style="list-style-type: none">Zřízení metodického pracoviště pro podporu školních poradenských pracovišť při PPP	Zvýšení kvality a dostupnosti poradenských zařízení a podpory pedagogických pracovníků, podpora jejich činnosti na škole i v kraji	PPP, kraj	IKAP, PPP
<ul style="list-style-type: none">Příprava a podpora přípravy infrastrukturních projektů	Např. řešící bezbariérovost, prostorové dispozice pro inkluzi	SŠ/VOŠ, kraj	KAP, kraj

<ul style="list-style-type: none">Podpora činnosti škol zřízených podle paragrafu 16 školského zákona a středních škol, které poskytují vzdělávání v oborech vzdělání kategorie E a C (praktická škola) a podpora jejich pedagogických pracovníků, spolupráce těchto škol s ostatními školami		SŠ, RT KAP, ZŠ zřízené podle § 16 školského zákona	ZŠ, SŠ
<ul style="list-style-type: none">Spolupráce se základními školami, příklady dobré praxe – realizace krajského projektu IKAP, OP VVV, šablon	Aktivní spolupráce kraje, škol a jejich zřizovatelů, vypsání výzev OP VVV a navazujícího operačního programu, krajský projekt IKAP	Kraj, SŠ/VOŠ, zřizovatelé ZŠ, RT KAP	IKAP, KAP
<ul style="list-style-type: none">Databáze asistentů pedagoga a mobilní poradna	Propojení asistentů pedagoga a škol	IKAP, PPP	IKAP
<ul style="list-style-type: none">Podpora aktérů v oblasti podpory talentů	Sdílení dobré praxe, řešení problémů	IKAP	IKAP

6.5 Spolehlivá data

Činnost	Poznámky	Zapojené subjekty	Realizátor
<ul style="list-style-type: none">Zlepšení přenosu informací mezi jednotlivými subjekty (kraj – zřizovatelé-školy)	Materiály zasílané školám krajským úřadem budou zasílané také zřizovatelům	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, kraj, zřizovatelé	KAP
<ul style="list-style-type: none">Zpracování strategie inkluzivního vzdělávání a plánu pedagogické podpory ve škole		MŠ, ZŠ, SŠ/VOŠ, kraj, NÚV	KAP
<ul style="list-style-type: none">Shromáždění dobrých zkušeností z jednotlivých škol – příklady dobré praxe, připravení návrhu možných kroků a podpor v oblasti inkluze /marginalizovaných skupin		MŠ, ZŠ, SŠ/VOŠ, kraj, NÚV	KAP
<ul style="list-style-type: none">Zpracovávání školních akčních plánů a plánů aktivit		MŠ, ZŠ, SŠ/VOŠ,	KAP
<ul style="list-style-type: none">Pravidelné vyhodnocování dopadu přijatých opatření na jednotlivých školách		MŠ, ZŠ, SŠ/VOŠ,	KAP
<ul style="list-style-type: none">Vyhodnocování dopadu přijatých opatření		SŠ/VOŠ, RT KAP	KAP

7 Seznam použitých zkratek

ČŠI – Česká školní inspekce

DVPP – Další vzdělávání pedagogických pracovníků

IKAP – Implementace Krajského akčního plánu vzdělávání

IROP – Integrovaný regionální operační program

IT – Informační technologie

KAP – Krajský akční plán vzdělávání

MAP – Místní akční plán

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MŠ – mateřské školy

NÚV – Národní ústav pro vzdělávání

OP PMP – Operační program potravinové a materiální pomoci

OP VVV – Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

PPP SK – Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje

PPP – Pedagogicko-psychologická poradna

Prš – praktická škola

SK – Středočeský kraj

SOŠ – střední odborná škola

SPC – Speciálně pedagogická centra

SŠ – střední škola

SVČ – Střediska volného času

SVP – speciální vzdělávací potřeby

SWOT – analýza silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb

ŠKS – Odbor školství Krajského úřadu Středočeského kraje

ŠPZ – Školské poradenské zařízení

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

ŠZ – školský zákon

VISK – Vzdělávací institut Středočeského kraje – Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

VOŠ – vyšší odborná škola

VŠ – vysoká škola

VZ PPP SK – Výroční zpráva pedagogicko-psychologické poradny Středočeského kraje

ZŠ – základní škola

ZUŠ – základní umělecká škola

8 Zdroje

- Výroční zpráva o činnosti Pedagogicko-psychologické poradny Středočeského kraje Kolín 2017/18
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ve Středočeském kraji 2016-2020
- Vyhláška č. 15/2005, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění pozdějších předpisů
- Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy Středočeského kraje za školní rok 2017/2018
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, dostupný z <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-15-2-2019>
- Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění vyhlášky č. 270/2017 Sb., dostupné z [www: http://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaska-c-27-2016-sb-o-vzdelavani-zaku-se-specialnimi-2](http://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaska-c-27-2016-sb-o-vzdelavani-zaku-se-specialnimi-2)
- Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (č.197/2016 Sb. novelizující vyhlášku č. 72/2005 Sb.), dostupné z [www: http://www.msmt.cz/vzdelavani/1-pravni-predpisy-a-souvisejici-dokumenty](http://www.msmt.cz/vzdelavani/1-pravni-predpisy-a-souvisejici-dokumenty)
- Komentář k přehledu podpůrných opatření, dostupné z [www: http://www.msmt.cz/vzdelavani/1-pravni-predpisy-a-souvisejici-dokumenty](http://www.msmt.cz/vzdelavani/1-pravni-predpisy-a-souvisejici-dokumenty)
- Analýza současného stavu vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v Karlovarském kraji, dostupné z [www: http://www.kvkskoly.cz/manazer/dokumenty/Stranky/Koncepce_inkluzivni_vzdelavani.aspx](http://www.kvkskoly.cz/manazer/dokumenty/Stranky/Koncepce_inkluzivni_vzdelavani.aspx)
- Koncepce inkluzivního vzdělávání v Karlovarském kraji, dostupné z [www: http://www.kvkskoly.cz/manazer/dokumenty/Stranky/Koncepce_inkluzivni_vzdelavani.aspx](http://www.kvkskoly.cz/manazer/dokumenty/Stranky/Koncepce_inkluzivni_vzdelavani.aspx)
- Metodika tvorby lokálních strategií v oblasti vzdělávání, dostupné z [www: http://www.kvkskoly.cz/manazer/dokumenty/Stranky/Koncepce_inkluzivni_vzdelavani.aspx](http://www.kvkskoly.cz/manazer/dokumenty/Stranky/Koncepce_inkluzivni_vzdelavani.aspx)

<https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:k9gUqfu0sBkJ:https://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php%3Ffile%3D31984+&cd=3&hl=cs&ct=clnk&gl=cz&client=firefox-b>

- Akční plán inkluzivního vzdělávání - Strategie vzdělávání 2020, dostupné z [www: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/apiv_2016_2018.pdf](http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/apiv_2016_2018.pdf)
- NÁVRH AKČNÍHO PLÁNU INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ NA OBDOBÍ 2016–2018, dostupné z [www: http://www.skolniuspesnost.cz/system/files/navrh-akcniho-planu.pdf](http://www.skolniuspesnost.cz/system/files/navrh-akcniho-planu.pdf)
- Program rozvoje územního obvodu Středočeského kraje 2014–2020, dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/documents/20541/155976/PRK+SK+2014-2020.pdf/6b847e48-b09b-486f-b262-1d42e132124e>
- Dále byly jako zdroj informací použity některé internetové stránky (např. Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva práce a sociálních věcí, Národního ústavu vzdělávání, Českého statistického úřadu, České školní inspekce).

9 Seznam tabulek

Tabulka 1: Oborová struktura – skupiny příbuzných oborů vzdělání – středních škol zřízených Středočeským krajem (všechny formy vzdělávání) – počty žáků ve skupinách oborů vzdělání ve školním roce 2016/2017 a 2017/2018	7
Tabulka 2: Střední vzdělávání – počty žáků ve středních školách podle druhu vzdělávání a dosaženého vzdělání, všichni zřizovatelé.....	9
Tabulka 3: Další absolventi a osoby ukončivší střední vzdělávání jiným než standardním způsobem.....	10
Tabulka 4: Základní školy zřízené podle § 16 ŠZ (které se zaměřují na žáky se zvýšenou mírou podpory – bývalé základní školy praktické či zvláštní), jejichž zřizovatelem je Středočeský kraj, ke dni 30. 9. 2017	10
Tabulka 5: Základní školy zřízené podle § 16 ŠZ (které se zaměřují na žáky se zvýšenou mírou podpory – bývalé základní školy praktické či zvláštní), jejichž zřizovatelem je obec – k 30. 9. 2017	12
Tabulka 6: Speciální třídy ve školním roce 2017/2018 ve školách, které nejsou zřízeny podle § 16 ŠZ	13
Tabulka 7: Základní školy – žáci s SVP individuálně inkludovaní v běžné třídě podle druhu postižení – denní forma studia	14
Tabulka 8: Střední školy – žáci s SVP – speciální třídy k 30. 9. 2018	15
Tabulka 9: Tabulka – PPP SK – počet klientů – ve školním roce 2015/2016 až 2017/2018.....	17
Tabulka 10: Seznam pedagogicko – psychologických poraden na území Středočeského kraje...	19
Tabulka 11: Účastníci činnosti školní družiny	22
Tabulka č. 12: Účastníci činnosti školního klubu	22
Tabulka 13: Účastníci akcí středisek volného času – podle zaměření – ve školním roce 2016/2017 až 2018/2019	22
Tabulka 14: Zařízení školního stravování (bez náhradního stravování) – pravidelní strážníci – ve školním roce 2016/17 až 2018/19	23
Tabulka 15: Nejčastěji využívaná podpůrná opatření dle ČŠI:.....	27
Tabulka 16: Finanční podpora pro žáky vybraných oborů vzdělání	34
Tabulka 17: Seznam oborů vzdělání podporovaných Středočeským krajem v rámci Strategie podpory odborného vzdělávání ve Středočeském kraji pro školní rok 2018/2019	35

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Tabulka 18: Prospěchová stipendia Středočeského kraje	36
Tabulka 19: SWOT analýza	38